

Läget på energimarknaderna Olja, naturgas, kol och utsläppsrätter

Vecka 49, 2016

2016-12-06

Sammanfattning

Som väntat har det framför allt varit förväntningarna inför och resultatet av OPEC:s ministermöte i Wien den 30 november som styr de globala oljepriserna de senaste två veckorna. Efter att oljeproducentgruppen meddelade att de efter långa förhandlingar hade lyckats enas om att minska den gemensamma produktionen med 1,2 miljoner fat per dag och därmed satt ett produktionstak på 32,5 miljoner fat per dag så steg priset på Brent med 3,83 dollar och handeln stängdes på 50,21 dollar per fat på börsen ICE. Priset på Brent har fortsatt att stiga under vecka 49 och handlades under måndagen för över 54 dollar per fat. Marknaden styrs dock fortfarande av många osäkerhetsfaktorer kring vad uppgörelsen egentligen kommer att innebära och många analytiker förväntar sig en fortsatt volatil marknad.

Ovanligt kallt väder för säsongen fick de europeiska spotpriserna att gå upp under förra veckan, men månadskontrakten gick ned en aning efter att det brittiska energibolaget Centrica meddelade att de förväntar sig att mestadels av gaslagret Roughs uttagningskapacitet kommer att komma tillbaka till slutet av nästa vecka. Kolpriserna har vidare gått ned en aning, vilket har även fått månadskontrakten på naturgas att gå ned. Det kalla vädret fick också många marknadsaktörer att ta ut gas ur lager. Totalt togs 3,4 miljarder kubikmeter gas ut från lager på den europeiska marknaden under förra veckan. De europeiska lagernivåerna är för närvarande 2,5 miljarder kubikmeter högre än för samma period förra året och uppgick den 3 december till 80,77 miljarder kubikmeter

Priset på nästa månads termin för den europeiska kolreferensen API2 gjorde en rejäl dipp i början av vecka 46, men klättrade sedan uppåt på kallare väder och minskat utbud. Att mycket av den franska kärnkraften fortfarande står stilla bidrar också till en ökad efterfrågan på kol och det rapporteras om att lagernivåerna vid de stora bulkterminalerna i nordvästra Europa minskade med 19 procent under november. Mot slutet av vecka 48 fick kolpriset förmodligen även visst stöd av de ökade oljepriserna i kölvattnet av OPEC-mötet i Wien.

Utsläppsrätter inom det europeiska handelssystemet, ETS, har de senaste två veckorna fallit relativt brant i pris, bland annat till följd av låga priser vid auktionering. Den tidigare stärkta efterfrågan på fossilbränslebaserad elproduktion under november till följd av att mycket fransk kärnkraft stått stilla tycks nu ha prisats in och det är möjligt att vinsthemtagningar från den prisökningen nu spelar in för de sjunkande priserna.

Innehåll

Oljemarknaderna	2
Nyheter i korthet: Olja	3
Naturgasmarknaderna	7
Nyheter i korthet: Naturgas	8
Kolmarknaderna	10
Utsläppsrätter	11

Priser vid stängning efter vecka 48

Olja	ICE Brent, front month
	54,46 USD/fat ↑
Naturgas	ICAP TTF, day ahead
	17,70 EUR/MWh ↓
Kol	ICE AP12, front month
	84,10 USD/ton ↓
Utsläppsrätter	ICE EUA, Dec contract
	4,30 EUR/ton ↓

Energimyndigheten rapporterar även tillsammans med Energi-marknadsinspektionen (Ei) varje vecka om läget på elmarknaden.

För att ta del av elmarknadsrapporterna kan du klicka [här](#).

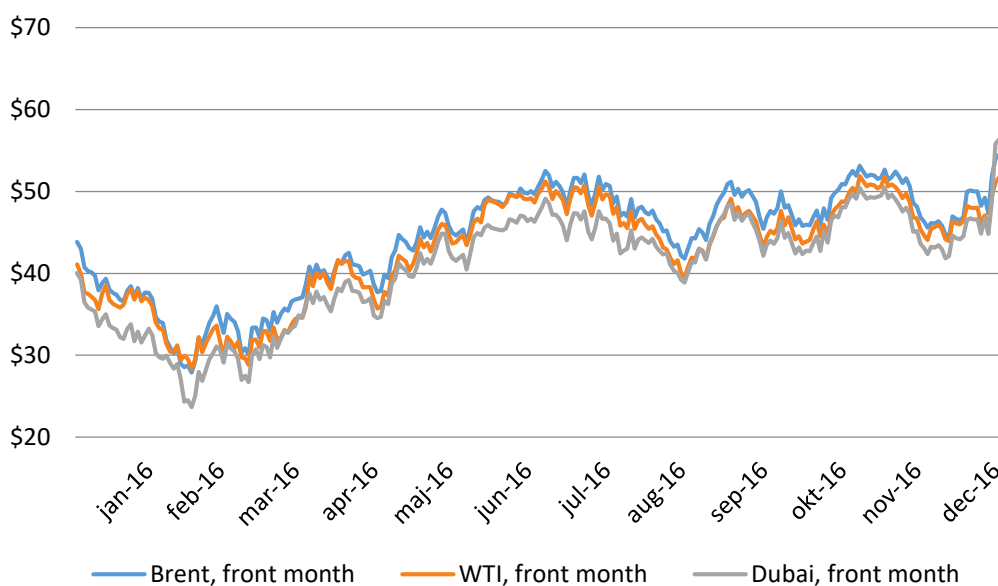

Oljemarknaderna

Som väntat har det framför allt varit förväntningarna inför och resultatet av OPEC:s ministermöte i Wien den 30 november som styrt de globala oljepriserna de senaste två veckorna. Efter att oljeproducentgruppen meddelade att de efter långa förhandlingar hade lyckats enas om att minska den gemensamma produktionen med 1,2 miljoner fat per dag och därmed satt ett produktionstak på 32,5 miljoner fat per dag så steg priset på Brent med 3,83 dollar och handeln stängdes på 50,21 dollar per fat på börsen ICE. Beslutet kring först en produktionsminskning och sedan ett produktionstak gäller för de kommande sex månaderna, för att sedan utvärderas och eventuellt utökas med ytterligare sex månader. Det var ett viktigt beslut där marknaden har spekulerat kring utgången under hösten efter att ett förslag om produktionsminskning presenterades i Alger tidigare i höstas. Marknaden har de senaste åren styrts av ett överutbud och OPEC:s beslut om en produktionsminskning var det första gemensamma beslut som gruppen har tagit på många år.

Priset på Brent har fortsatt att stiga under vecka 49 och handlades under måndagen för över 54 dollar per fat. Marknaden styrs dock fortfarande av många osäkerhetsfaktorer kring vad uppgörelsen egentligen kommer att innebära och många analytiker förväntar sig en fortsatt volatil marknad.

Råoljepriser (USD/fat)

Källa: Montel.

Nyheter i korthet: Olja

OPEC överens om minskad oljeproduktion

Produktion/marknad: OPEC-gruppen kom i onsdags (den 30 november) överens om att dra ned sin totala produktion med cirka 1,2 miljoner fat per dag. Överenskommelsen är dock under förutsättning att en grupp övriga producentländer utanför OPEC möter upp med ytterligare en neddragning om totalt 0,6 miljoner fat per dag. Av de tänkta neddragningarna utanför OPEC är det förväntat att Ryssland ska stå för 0,3 miljoner fat per dag, vilket är ett stort åtagande givet att Ryska bolag planerat att öka sin oljeproduktion med 0,2 miljoner fat per dag under 2017.

Det är oklart i vilken utsträckning OPEC-länderna kommer kräva efterlevnad, i synnerhet från Rysslands. Dels har det rapporterats om att framför allt Saudiarabien förhandlade hårt med Ryssland för att få med dem till mötet i Wien och boka in dem på en presskonferens i direkt anslutning till OPEC-mötet. Dels vet alla att Kreml saknar både lagliga och institutionella möjligheter att beordra företag till neddragningar, samt att det rent tekniskt kan vara svårt att genomföra, speciellt under vinterhalvåret. Nu sker detaljförhandlingen med Ryssland och resten i "icke-EU-gruppen" i början av vecka 49 och om det betyder att OPEC-länderna då är redo att slita upp en så svårförhandlad överenskommelse är tveksamt. Man har ju nu spelat ut sin hand och dessutom gav Ryssland sitt muntliga stöd och förband sig att bära sin del av bördan om än "gradvis", enligt ett uttalande från det ryska energiministeriet.

Uppföljning av efterlevnaden blir troligtvis en potentiell stöttesten. Många länder i båda grupperna, kommer vara frestade att manipulera sin energistatistik och utnyttja det faktum att tillgång och efterfrågan ändå tycks vara på väg att balanseras inom fyra till sju månader. Denna överenskommelse behöver alltså inte hållas särskilt länge, speciellt inte som marknaden om bara någon månad kommer fokusera sin handel mot terminskontrakt för leverans i kvartal två 2017 (det vill säga andra halvan av denna sju månadersperiod).

Inom OPEC axlar Saudiarabien den huvudsakliga bördan med en neddragning om ungefär 0,5 miljoner fat per dag. Iran behöver endast frysa sin produktion på något högre nivå. Kuwait, Förenade Arabemiraten och Qatar skär ned produktionen med sammanlagt 0,3 miljoner fat per dag och Irak, den stora överraskningen, skär med 0,2 miljoner fat per dag. Det finns dock stora skillnader mellan Iraks officiella produktion och vad marknaden faktiskt ser komma ut därifrån. Att man fått Irak att gå med på en så stor minskning indikerar kanske just att oklarheten över baslinjen i någon mån består i hela överenskommelsen.

Resterande OPEC-medlemmar drar ned produktionen med totalt 0,2 miljoner fat per dag, ledda av Venezuela med cirka 80 000 fat per dag. Indonesien, som inte längre är en nettoexportör, suspenderar sitt medlemskap i ett år.

Att Saudiarabien gått med på så stor neddragning som 0,5 miljoner fat per dag kan ses i relation till att de sedan mitten av 2014 ökat sin råoljeproduktion med över 0,9 miljoner fat per dag.

Frågan nu är dock hur snabbt och ihålligt råoljepriserna etablerar sig på en högre nivå och hur snart högre priser åter börjar stimulera amerikansk skifferoljeproduktion. Kostnaderna för ”break even” på USA:s oljeskiffer har fallit djupt sedan boomen tog slut 2014, men samtidigt har investeringarna avstannat, avställda borrhöggar slaktats för reservdelar och tiotusentals underleverantörer och anställda avskedats. Industrins samlade startsträcka torde uppgå till minst mellan 7–9 månader för annat än småskalig tillväxt.

Häri ligger förmodligen en av två huvudförklaringar till varför man nu lyckats komma överens – det som behövs är nu endast en kortsiktig intervention, eller till och med bara intrycket av en, för att påskynda marknadsstabiliseringen. Om ett år kan det vara viktigare för Saudiarabien och dess allierade inom OPEC att snarare moderera priserna nedåt för att hålla konkurrensen stängd.

Den andra huvudorsaken förefaller vara politisk enighet på högsta nivå, enligt uppgifter till nyhetsbyrån Reuters. Telefonsamtal ska ha ägt rum mellan Rysslands president Vladimir Putin, Saudiarabiens vice kronprins Mohammed bin Salman, Irans president Hassan Rouhani och genom den senare även kontakt med Irans högste ledare ayatolla Ali Khamenei, strax före mötet.

Kanadas regering ger klartecken till två nya oljeexportledningar

Produktion: Den kanadensiska regeringen beviljade under förra veckan tillstånd för byggandet av två exportledningar för råolja, som bedöms öka konkurrenskraften för landets stora oljeskiffer- eller oljesandsutvinning. Den ena ledningen, *Line 3*, kommer ersätta en äldre och mindre ledning från Hardisty i Alberta och söderut till Superior i Wyoming, USA. Det andra projektet, *Trans Mountain Expansion*, kommer löpa parallellt med en redan existerande ledning från Alberta till Kanadas östliga hamnstad Vancouver och den USA:s nordostliga delstat Washington.

Tillsammans kommer de båda projekten att öka Kanadas exportkapacitet med 970 000 fat per dag från slutet på 2019, samt i mycket högre grad öppna upp den Asiatiska marknaden och USA:s västkust för kanadensisk olja. Kapaciteten från *Line 3* kommer att dubblas från 380 000 fat per dag till 760 000 fat per dag, medan *Trans Mountain Expansion*-projektet kommer ge en utökad transportkapacitet om 590 000 fat per dag.

Kanada har idag i princip samma transportkapacitet som produktionskapacitet, men i princip alla ledningar från oljeproduktionen i inlandet går till USA, vilket har lett till att kanadensisk råolja handlats med stora rabatter då säljarna varit i beroendeställning till sina kunder. Med de två nya projekten ökar flexibiliteten dramatiskt för att kunna skicka råolja i olika riktningar, beroende på var de högsta priserna kan erhållas. Pipelineoperatören Kinder Morgan står bakom *Trans Mountain Expansion*-projektet, medan pipelineoperatören Enbridge står bakom *Line 3*.

USA höjer inblandningskraven för etanol 2017

Marknad/politik: Den utgående administrationen i USA höjde förra veckan kraven för minimiinblandning av etanol i landets bensin och diesel med 6 procent. Inblandningen av etanol och biodiesel ska uppgå till 19,28 miljarder gallons under 2017, vilket dock fortfarande är väl under de 24 miljarder gallons som den amerikanska lagen om förnybar drivmedelsstandard (*US renewable fuel standard*) från 2007 förutsåg för nästa år. Höjningen har tagits emot som en seger för landets majsodlare, som lobbat hårt för en fortsatt ökning, samt en förlust för raffinaderinäringen, som motarbetat den.

De ambitiösa inblandningsmålen i lagstiftningen från 2007 blev ouppnåeliga strax efter lagens införande. I och med finanskrisen 2008 föll landets totala bränsleförbrukning och sedan dess har efterfrågetillväxten i stort legat på en platå eller enbart växt i liten omfattning. Lagen å sin sida byggde på en prognos om fortsatt total efterfrågetillväxt på bränsle enligt den långsiktiga trenden fram till 2007, samtidigt som bil- och oljeindustrin gjort gällande att inblandningsgrader över 10 procent riskerade att skada motorerna. Regeringen fick därmed nästan omedelbart revidera inblandningskraven nedåt för att inte riskera försämringar i drivmedelskvaliteten.

Under den rådande lagen detaljstyr administrationen miniminivåer för inblandning av olika typer av biodrivmedel. Nästa års minimikvot kommer uppgå till 15 miljarder gallons majsbaserad etanol, samt 4,28 miljarder gallons så kallade avancerade biodrivmedel. Den kvoten delas upp på 2 miljarder gallons biodiesel, 1,97 miljarder gallons etanol från importerade sockerrör, samt 311 miljoner gallons cellulosabaserade biodrivmedel.

Det är dock oklart hur den inkommande presidentadministrationen under Donald Trump kommer ställa sig till de höjda inblandningskraven. Trumps valplattform säger mycket lite om biodrivmedel, men den blivande presidenten uttalade sig väldigt stödjande för just majsbaserat etanol när han kampanjade i de delstater där majsodling är omfattande.

Centrica investerar i utveckling av Odafältet i Norge

Produktion: Det brittiska energibolaget Centrica tog under förra veckan steget mot sin första utveckling av ett fält i Nordsjön, genom ett utvecklingsavtal värt 640 miljoner US dollar för Oda-fältet på den norska kontinentalsockeln. Oda-projektet är ett av relativt få offshore-projekt att som går till utveckling detta år, då oljeindustrin lagt de flesta projekt på is på grund av de låga oljepriserna.

Centrica har ingen tidigare erfarenhet av att leda ett utvecklingsprojekt på Nordsjön som operatör. Det har tidigare spekulerats att företaget, som främst är en stor gasdistributör i Storbritannien, har varit på väg att göra sig av med sin uppströmsportfölj som fokuserats hårt genom avyttringar de senaste åren. Så sent som förra veckan sålde Centrica sina små gästingångar i Trinidad och Tobago för 30 miljoner US dollar. Odafältet (tidigare kallat Butch) upptäcktes 2011 och har producerbara reserver om 48 miljoner fat

oljeekvivalenter. Produktionsströmmen kommer till 95 procent att utgöras av råolja. Produktionsnivån när fältet når sin platå beräknas till runt 35 000 fat per dag.

Centrica säger sig ha kapat projektets kostnader med runt 40 procent sedan första beräkningen. Företaget kommer bland annat att köpa och återanvända viss utrustning från Oselvarfältet, som idag producerar mycket lite och snart ska stängas. Oda kommer dessutom att knytas till det närbelägna Ulafältet, vars produktion i sin tur transporteras i ledningar till Ekofiskfältet och sedan vidare till den engelska kusten. Ekofiskfältet utgör en mycket viktig del av Brentkomplexet, men producerade förra året endast runt 112 000 fat per dag, enligt Platts. Det är knappt en tredjedel av fältets produktionstopp under år 2002. Den fallande produktionen inom Brentkomplexet, som huvudsakligen utgörs av fälten Brent, Forties, Oseberg och Ekofisk, har länge orsakat oro på finansmarknaden gällande om referenspriset Brent kan vara på väg att försvagas permanent som prismaör för främst de Europeiska marknaderna. Alla ytterligare produktionsströmmar som tillkommer i närområdet och kan kopplas in är därmed välkomna, även om Odafältets bidrag i sammanhanget är tämligen modest.

Centrica har en 40-procentig operatörsandel i projektet, medan Suncor Energy har en 30-procentig partnerandel och Faroe Petroleum, samt Tullow Oil vardera håller 15 procent.

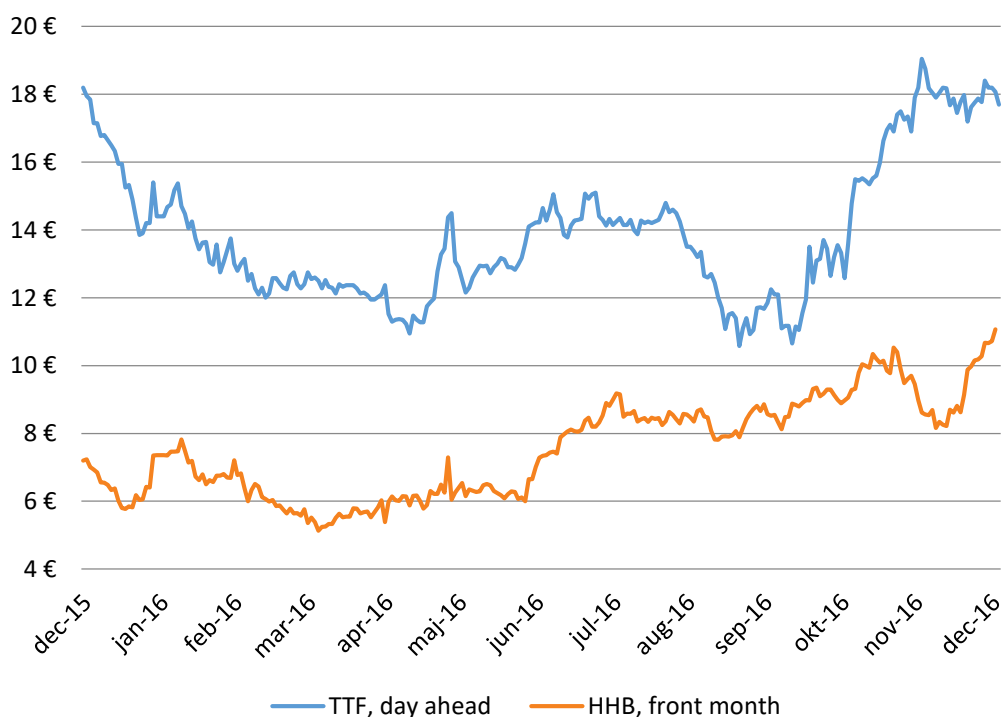
Naturgasmarknaderna

Ovanligt kallt väder för säsongen fick de europeiska spotpriserna att gå upp under förra veckan, men månadskontrakten gick ned en aning efter att det brittiska energibolaget Centrica meddelade att de förväntar sig att mestadels av gaslagret Roughs uttagningskapacitet kommer att komma tillbaka till slutet av nästa vecka. Kolpriserna har vidare gått ned en aning, vilket har även fått månadskontrakten på naturgas att gå ned.

Trots att temperaturerna föll under förra veckan så minskade de norska leveranserna till Europa med 0,13 miljarder kubikmeter till 2,26 miljarder kubikmeter, till följd av oplanerade underhållsarbeten på gasfältet Heimdal. Storbritannien ökade därför istället sin gasimport från Belgien.

Det kalla vädret fick också många marknadsaktörer att ta ut gas ur lager. Totalt togs 3,4 miljarder kubikmeter gas ut från lager på den europeiska marknaden under förra veckan. De europeiska lagernivåerna är förnärvarande 2,5 miljarder kubikmeter högre än för samma period förra året och uppgick den 3 december till 80,77 miljarder kubikmeter.

Naturgaspriser (euro/MWh)

Källa: Montel.

Nyheter i korthet: Naturgas

Naftogaz publicerar öppet brev på årsdagen av att Ukrainas gasimport från Ryssland upphört

Policy: Det ukrainska statliga energibolaget Naftogaz publicerade den 25 november ett öppet brev på sin hemsida med anledning av att det var ett år sedan Ukrainas import av rysk gas upphörde, vilket framhålls som en viktig milstolpe för ett självständigare Ukraina. I brevet beskyller Naftogaz Ryssland för att tidigare ha manipulerat priser och volymer för Ukrainas gasimport, vilket drivit Ukraina till politiska och ekonomiska eftergifter.

Naftogaz beskriver i brevet hur Ukraina genom tre systematiska förändringar lyckades göra sig oberoende av gasimport från Ryssland. Den första förändringen består i att Ukraina genomfört en omfattande reform av landets inhemska gasmarknad för att göra denna mer avreglerad och anpassad till europeiska förhållanden. Detta har lett till att gasimporten från privatägda företag ökat från 1 procent 2014 till 26 procent vid slutet av oktober 2016. Den andra förändringen som framhålls är den reform mot korruption som regeringen genomfört inom Naftogaz, som är ett av Ukrainas största statliga bolag. Som den tredje betydande förändringen anges att Naftogaz har lyckats vända den ekonomiska utvecklingen för företaget, från att ha gått med stor förlust till kunna ge betydande avkastning till landets statskassa.

De nödvändiga förändringarna för att kunna klara sig utan rysk gasimport framhålls ha gjorts möjliga genom samarbete med bland annat EU-kommissionen, Världsbanken och de grannländer som har exporterat gas till Ukraina som har kunnat ersätta importen från Ryssland.

Samma dag som brevet publicerades meddelade EU:s energikommissionär Maros Sefcovic, efter att nyligen ha träffat Rysslands energiminister Alexander Novak i Moskva, att det inom kort ska hållas trepartssamtal mellan Ukraina, Ryssland och EU om den ryska gastransiten genom Ukraina inför vintern. Ryssland har gått ut och varnat för att de ser problem med Ukrainas möjligheter att upprätthålla transiten under vintern på grund av låga lagernivåer i Ukraina, se *Läget på energimarknaderna* från vecka 45 och 47. Ryssland har i samband med detta uttalat att man är beredda att återuppta gasleveranserna till Ukraina mot förskottsbetalning.

Pakistan upphandlar omfattande volymer LNG

Marknad/LNG: Statsägda *Pakistan LNG Ltd.* påbörjade i november en upphandlingsprocess där de efterlyst anbud för totalt 240 laster förvätskad naturgas, LNG, vilket uppges vara världens hittills största upphandling avseende LNG. Upphandlingen består av två delar, där Pakistan LNG söker anbud dels för 60 laster LNG över en femårsperiod och dels för 180 laster över en femårsperiod. Lasterna ska enligt upphandlingen levereras till Karachi med start i juli 2017. Anbudstiden är öppen till den

20 december och enligt uppgifter ska bland annat flera av de stora japanska handelsfirmorna för LNG ha visat intresse för upphandlingen.

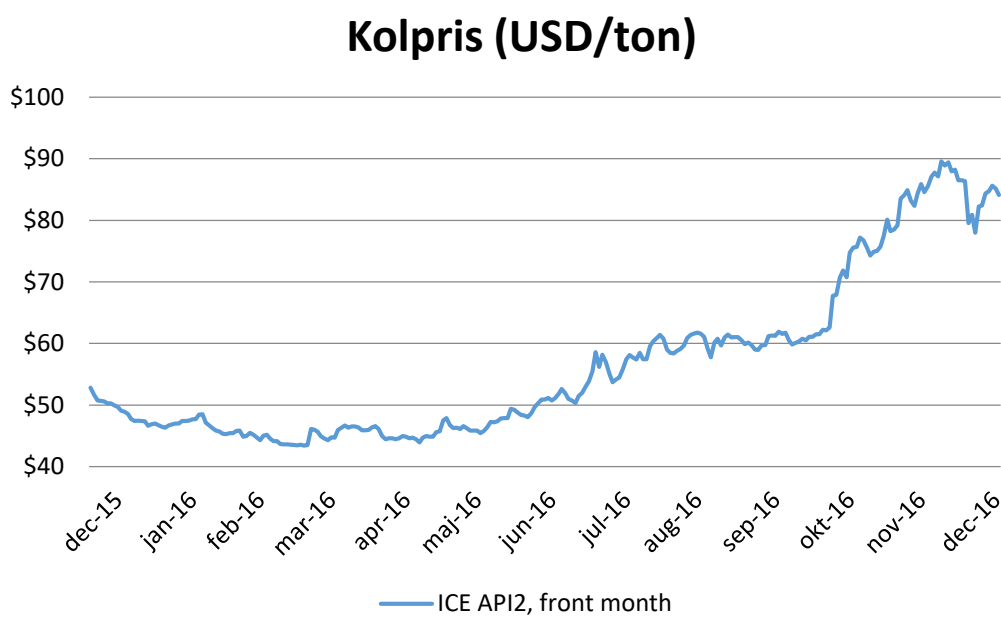
Pakistans satsning på LNG är ett försök att komma till rätta med landets rådande energibrist, där blackouter blivit ett allt vanligare fenomen. Energisystemet i Pakistan är till stor del baserad på naturgas, men landets egen produktion har minskat sedan 2012 då den nådde en topp på 39,45 miljoner ton oljeekvivalenter. Pakistan började importera LNG 2015, då landets första LNG-terminal öppnade, för att kunna ersätta produktionsminskningarna i landets egen gasutvinning. LNG-terminalen är belägen utanför Karachi och består av en flytande förgasningsanläggning och ett flytande lager. Pakistans minister för olja och naturresurser, Shahid Khaqan Abbasi, uppgav i en intervju med nyhetsbyrån Bloombergs att landet räknar med att ytterligare tre flytande LNG-terminaler bekostade av staten i bruk till 2018, samt ytterligare tre bekostade av den privata sektorn i bruk till 2020. De sju terminalerna skulle i så fall öka landets importkapacitet till 30 miljoner ton per år till 2020, enligt Abbasi.

Enligt landets egna prognoser så räknar Pakistan med att LNG-importen ska öka till över 60 miljoner ton per år till 2025, vilket skulle göra landet till världens näst största importör av LNG. Analysfirman Wood Mackenzie anser dock att det är rimligare att Pakistans import snarare uppgår till någonstans mellan 5–20 miljoner ton per år till 2025.

Kolmarknaderna

Priset på nästa månads termin för den europeiska kolreferensen API2 gjorde en rejäl dipp i början av vecka 46, men klättrade sedan uppåt på kallare väder och minskat utbud. Att mycket av den franska kärnkraften fortfarande står stilla bidrar också till en ökad efterfrågan på kol och det rapporteras om att lagernivåerna vid de stora bulkterminalerna i nordvästra Europa minskade med 19 procent under november. Mot slutet av vecka 48 fick kolpriset förmodligen även visst stöd av de ökade oljepriserna i kölvattnet av OPEC-mötet i Wien.

Prognoser om kallare väder i Kina bidrog samtidigt till att priset stärktes även på stillhavsmarknaden, där marknaden även riktar blicken mot utvecklingen av de kinesiska åtgärderna för att öka produktionen i landets kolgruvor.

Källa: Montel.

Utsläppsrätter

Utsläppsrätter inom det europeiska handelssystemet, ETS, har de senaste två veckorna fallit relativt brant i pris, bland annat till följd av låga priser vid auktionering. Den tidigare stärkta efterfrågan på fossilbränslebaserad elproduktion under november till följd av att mycket fransk kärnkraft stått stilla tycks nu ha prisats in och det är möjligt att vinsthemtagningar från den prisökningen nu spelar in för de sjunkande priserna. I frånvaro av tydliga prisdrivare riktar marknaden ofta blicken mot de politiska förhandlingarna för handelssystemet, där det nu råder en del osäkerhet bland annat kring om Europaparlamentets miljöutskott kommer att kunna enas inför den omröstning som planeras äga rum den 8 december.

Utsläppsrättspris euro/ton

Källa: Montel.